Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/2994

4.12.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/2994

av den 27 november 2024

om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2013/36/EU och (EU) 2019/2034 vad gäller behandlingen av koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter och av motpartsrisk i centralt clearade derivattransaktioner

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 53.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande ([1]),

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ([2]), och

av följande skäl:

(1) För att säkerställa samstämmighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 ([3]) och en väl fungerande inre marknad är det nödvändigt att i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ([4]) fastställa en enhetlig uppsättning regler om hantering av motpartsrisk i derivattransaktioner som genomförs av företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (*fondföretag*), när sådana transaktioner har clearats av en central motpart som är auktoriserad eller godkänd i enlighet med den förordningen. Genom direktiv 2009/65/EG införs regulatoriska gränser för motpartsrisk endast med avseende på OTC-derivattransaktioner, oavsett om derivaten har clearats centralt. Eftersom central clearing minskar den motpartsrisk som är inneboende i derivatkontrakt är det nödvändigt att beakta huruvida ett derivat har clearats centralt genom en central motpart som är auktoriserad eller godkänd i enlighet med förordning (EU) nr 648/2012 och att skapa likvärdiga förutsättningar för börshandlade derivat och OTC-derivat när de tillämpliga motpartsriskbegränsningarna fastställs. Av reglerings- och harmoniseringsskäl är det dessutom nödvändigt att motpartsriskbegränsningarna endast avlägsnas om motparterna använder centrala motparter som är auktoriserade eller godkända i enlighet med förordning (EU) nr 648/2012 för att tillhandahålla clearingtjänster till clearingmedlemmar och deras kunder.

(2) För att bidra till kapitalmarknadsunionens mål och göra det möjligt att använda centrala motparter på ett effektivt sätt är det nödvändigt att undanröja vissa hinder för central clearing i direktiv 2009/65/EG och göra vissa förtydliganden i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU ([5]) och (EU) 2019/2034 ([6]). Unionens finansiella system är alltför beroende av systemviktiga centrala motparter i tredjeland (*centrala motparter i kategori 2*), vilket skulle kunna ge upphov till risker för den finansiella stabiliteten som måste hanteras på lämpligt sätt. För att säkerställa finansiell stabilitet i unionen och i tillräcklig grad begränsa potentiella risker för spridning i unionens finansiella system bör lämpliga åtgärder därför införas för att göra det lättare att identifiera, hantera och övervaka koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter. Mot denna bakgrund bör direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/2034 ändras för att uppmuntra institut och värdepappersföretag att vidta nödvändiga

([1]) EUT C 204, 12.6.2023, s. 3.
([2]) Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 19 november 2024.
([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).
([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).
([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiven 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).
([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2034 av den 27 november 2019 om tillsyn av värdepappersföretag och om ändring av direktiven 2002/87/EG, 2009/65/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU och 2014/65/EU (EUT L 314, 5.12.2019, s. 64).

åtgärder för att anpassa sina affärsmodeller så att de uppfyller de nya clearingkrav som införs genom de ändringar av förordning (EU) nr 648/2012 som ingår i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2987 ([7]) och för att generellt stärka sina riskhanteringsrutiner, även med beaktande av verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Behöriga myndigheter förfogar redan nu över en omfattande uppsättning tillsynsåtgärder och tillsynsbefogenheter för att åtgärda brister i institutens och värdepappersföretagens riskhanteringspraxis, inbegripet kravet på att ha ytterligare kapitalbas för risker som inte, eller inte i tillräcklig utsträckning, omfattas av de befintliga kapitalkraven, men denna uppsättning tillsynsåtgärder och tillsynsbefogenheter bör stärkas med ytterligare, mer specifika verktyg och befogenheter inom pelare 2 i samband med en alltför stor koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter.

(3) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att säkerställa att kreditinstitut, värdepappersföretag och deras behöriga myndigheter på lämpligt sätt övervakar och begränsar den koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter i kategori 2 som erbjuder tjänster av stor systemvikt, samt att avskaffa motpartsriskbegränsningar för derivattransaktioner som clearas centralt genom en central motpart som är auktoriserad eller godkänd i enlighet med förordning (EU) nr 648/2012, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(4) Direktiven 2009/65/EG, 2013/36/EU och (EU) 2019/2034 bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv 2009/65/EG

Direktiv 2009/65/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2.1 ska följande led läggas till:

”v) *central motpart*: en central motpart enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).”

2. Artikel 52 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 andra stycket ska inledningsfrasen ersättas med följande:

”Riskexponeringen mot ett fondföretags motpart vid en derivattransaktion som inte clearas centralt genom en central motpart som är auktoriserad i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) nr 648/2012 eller godkänd i enlighet med artikel 25 i den förordningen får inte överstiga antingen”.

b) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

([7]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2987 av den 27 november 2024 om ändring av förordningarna (EU) nr 648/2012, (EU) nr 575/2013 och (EU) 2017/1131 vad gäller åtgärder för att minska alltför stora exponeringar mot centrala motparter i tredjeland och effektivisera unionens clearingmarknader (EUT L, 2024/2987, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2987/oj).

”Medlemsstaterna får höja den gräns på 5 % som anges i punkt 1 första stycket till högst 10 %. Om de gör det får emellertid det sammanlagda innehavet i överlåtbara värdepapper och penningmarknadsinstrument som fondföretaget innehar i emittenter i vilka det placerar mer än 5 % av sina tillgångar inte överstiga 40 % av dess tillgångar. Denna begränsning ska inte gälla inlåning hos eller derivattransaktioner som genomförs med finansiella institut som står under tillsyn.”

ii) I andra stycket ska led c ersättas med följande:

”c) Exponeringar som är en följd av derivattransaktioner som har genomförts med det organet och som inte clearas centralt genom en central motpart som är auktoriserad i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) nr 648/2012 eller godkänd i enlighet med artikel 25 i den förordningen.”

Artikel 2

Ändringar av direktiv 2013/36/EU

Direktiv 2013/36/EU ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 74.1 ska led b ersättas med följande:

”b) effektiva processer för att identifiera, hantera, övervaka och rapportera risker som de är eller kan bli exponerade för, inbegripet ESG-risker på kort, medellång och lång sikt, samt koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter, med beaktande av villkoren i artikel 7a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).”

2. I artikel 76.2 ska följande stycke läggas till:

”Medlemsstaterna ska säkerställa att ledningsorganet upprättar särskilda planer och fastställer kvantifierbara mål i enlighet med de krav som fastställs i artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012 för att övervaka och hantera den koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter som erbjuder tjänster av stor systemvikt för unionen eller för en eller flera av dess medlemsstater.”

3. I artikel 81 ska följande stycke läggas till:

”De behöriga myndigheterna ska bedöma och övervaka utvecklingen när det gäller institutens metoder för att hantera koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter, inklusive de planer som upprättas i enlighet med artikel 76.2 femte stycket i detta direktiv samt de framsteg som instituten gör för att anpassa sina affärsmodeller till de krav som fastställs i artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012.”

4. I artikel 100 ska följande punkt läggas till:

”5. EBA ska i samarbete med Esma utarbeta riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1093/2010 för att specificera en enhetlig metod för att integrera koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter i stresstesterna inom ramen för tillsynen.

EBA ska utfärda de riktlinjer som avses i första stycket i denna punkt senast den 25 juni 2026.”

5. I artikel 104.1 ska följande led läggas till:

”o) kräva, om den behöriga myndigheten anser att det föreligger en alltför stor koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot en central motpart, att instituten minskar sina exponeringar mot denna centrala motpart eller omfördelar exponeringar mellan sina clearingkonton i enlighet med artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012.”

Artikel 3

Ändringar av direktiv (EU) 2019/2034

Direktiv (EU) 2019/2034 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 3.1 ska följande led läggas till:

”34. *central motpart*: central motpart enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 (*).

35. *kvalificerad central motpart*: en kvalificerad central motpart enligt definitionen i artikel 4.1.88 i förordning (EU) nr 575/2013.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).”

2. I artikel 26.1 ska led b ersättas med följande:

”b) Effektiva processer för att identifiera, hantera, övervaka och rapportera de risker som värdepappersföretag är eller kan bli exponerade för, eller de risker som de innebär eller kan innebära för andra, inklusive koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter, varvid hänsyn ska tas till villkoren i artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012.”

3. Artikel 29.1 ska ändras på följande sätt:

a) Följande led ska läggas till:

”e) Väsentliga källor till och effekter av koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter och all väsentlig inverkan på kapitalbasen.”

b) Följande stycke ska läggas till efter femte stycket:

”Vid tillämpning av första stycket e ska medlemsstaterna säkerställa att ledningsorganet upprättar särskilda planer och fastställer kvantifierbara mål i enlighet med de krav som fastställs i artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012 för att övervaka och hantera den koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter som erbjuder tjänster av stor systemvikt för unionen eller för en eller flera av dess medlemsstater.”

4. I artikel 36.1 ska följande stycke läggas till:

”Vid tillämpning av första stycket a ska de behöriga myndigheterna bedöma och övervaka utvecklingen när det gäller värdepappersföretagens metoder för att hantera koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot centrala motparter, inbegripet de planer som upprättas i enlighet med artikel 29.1 i detta direktiv samt de framsteg som värdepappersföretagen gjort för att anpassa sina affärsmodeller till de krav som fastställs i artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012.”

5. Artikel 39.2 ska ändras på följande sätt:

a) Inledningen ska ersättas med följande:

”Vid tillämpning av artiklarna 29, 36, 37.3 och 38 i detta direktiv och av förordning (EU) 2019/2033 ska de behöriga myndigheterna åtminstone ha befogenhet att”

b) Följande led ska läggas till:

”n) kräva att värdepappersföretag minskar sina exponeringar mot en central motpart eller omfördelar exponeringar mellan sina clearingkonton i enlighet med artikel 7a i förordning (EU) nr 648/2012 om den behöriga myndigheten anser att det föreligger en alltför stor koncentrationsrisk som är en följd av exponeringar mot denna centrala motpart.”

Artikel 4

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 25 juni 2026 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 6

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 27 november 2024.

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
R. METSOLA	BÓKA J.
Ordförande	*Ordförande*